

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_12_INOVACE_B_LH_1.SADA_34

Název klíčové aktivity: I/2 Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti

Označení v TK: EU-I/2B-LH-1.sada-č.34

Autor: PaedDr. Ludmila Hulvová

Datum vytvoření: květen 2013

Název DUM: Úvaha – práce s textem

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 9.

Druh učebního materiálu: pracovní list

Klíčová slova: doplňování slov, porozumění textu, orientace v textu, slohový útvar, synonymní vyjádření, shodné a odlišné vyjádření, název článku

Anotace: Pracovní list umožňuje upevnit čtenářskou gramotnost obvyklým způsobem – žáci doplňují vynechaná slova v textu, srovnávají formulace s ohledem na jejich význam, vyhledávají informace, snaží se vyjádřit vybraný obsah jinými slovy, navrhuje název textu.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Přečti následující text:

Šaty dělají člověka

Je to pravda odvěká, šaty dělají člověka, kdo v hadrech čeká na štěstí, ten se načeká... Tenhle text Voskovce a Wericha je u nás povědomý snad každému. V nám zní i veselá Ježkova melodie, kterou občas zaslechneme z rádia nebo televize či kterou sami s chutí zazpíváme. Nevím, kolik lidí přitom význam textu a kolik by s ním souhlasilo, kdyby se na chvíli zamysleli...

Úvodní věta naznačuje, že lidé si víc všímají šatů, vzhledu, tedy „obalu“ člověka než jeho vnitřku, tedy jeho povahy, charakteru. A nejen to – naznačuje, že si tohoto obalu snad také více váží! A to u sebe i u ostatních lidí. Když si vybavím, kolik času a financí, kolik reklam, odborných článků i celých pořadů je do oblasti módy, stylu či vzhledu člověka směřováno, není divu, že tomu tak zřejmě je.

Už od dětství jsme intenzivně masírováni televizí, časopisy či billboardy, abychom byli IN! Tohle se nosí, to musíš mít! Ovšem tohle je úplně out, protože se to nosilo sezónu!!! U dětí školou povinných se stále rozmáhá „značkománie“. Kdo nosí značkové oblečení, mívá u ostatních respekt, kdo ho nenosí, je outsider a jen silné osobnosti tento hendikep zvládnou.

Tady by měla pomoci rodina nebo škola. Děti sice podléhají médií, ale příklad a názory dospělých, zejména rodičů a učitelů, snad taky ještě něco váží.

Ale jak je to s dospělými? Je zajímavé, že když se zeptáme konkrétních lidí, jestli je důležitější oblečení či vzhled člověka, nebo jeho povaha či chování, devět lidí z deseti odpoví, že to druhé, a ten desátý je vtipálek. Z mnohých situací v životě ovšem víme, že uvedený poměr jaksí nesedí. Tento rozpor se nazývá rozpor mezi teorií a Kdesi uvnitř cítíme nesrovnalost obou posuzovaných hodnot, a tudíž odpovíme tak, jak „by to mělo správně být“.

Problém ale není tak černobílý. Ten, kdo dbá o svůj zevnějšek, nemusí být nutně necitlivý, nafoukaný a povrchní. Patří přece k civilizované, že máme rozvinuté estetické cítění a oceňujeme pěkné věci. Vyjadřujeme tím také to, že nám záleží i na ostatních, že se jim chceme líbit.

Jenže takhle bychom mohli sklouznout k alibismu. Hezky jasně a zřetelně – šaty, potažmo vzhled, jsou důležité, ale hledme, abychom je..... Neoceňujme ani neodsuzujme člověka příliš brzy. Počkejme s tím, až uvidíme, jak se bude v těch krásných, či naopak nevzhledných šatech chovat. Anebo ještě o něco déle...

Úkoly k textu:

1. Doplň chybějící slova.

2. Které formulace naznačují, že jde spíš o úvahu autora než o odborný výklad?

3. Které z následujících vyjádření se nejvíce blíží názorům autora vyjádřeným v předešlém článku?

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- a) Kdo příliš dbá o svůj zevnějšek, je nafoukaný a povrchní.
- b) „Značkománii“ u dětí zavinili rodiče a škola.
- c) Není dobré přeceňovat povahu a chování člověka.
- d) Lidé jsou často v hodnocení ostatních lidí neobjektivní.

4. Pročti znovu následující úryvek z textu a označ z níže nabídnutých formulací tu, která má *pozměněný* smysl.

Úryvek: Kdesi uvnitř cítíme nesrovnatelnost obou posuzovaných hodnot, a tudíž odpovíme tak, jak „by to mělo správně být“.

- a) Kdesi uvnitř cítíme nesrovnatelnost obou posuzovaných hodnot, a proto odpovíme tak, jak „by to mělo správně být“.
- b) Kdesi uvnitř cítíme, že obě posuzované hodnoty jsou nesrovnatelné, a tak odpovíme, jak „by to mělo správně být“.
- c) Kdesi uvnitř cítíme nesrovnatelnost obou posuzovaných hodnot, a odpovíme tedy tak, jak „by to mělo správně být“.
- d) Kdesi uvnitř cítíme, že obě posuzované hodnoty jsou nesrovnatelné, dokonce odpovíme tak, jak „by to mělo správně být“.

5. Vyjádři jinak:

- a) ...abychom *byli IN*
- b) *značkománie*
- c) *intenzivně*
- d) *jsme masírování* televizí
- e) *outsider*

6. Vymysli jiný název článku:

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Řešení

1. Šaty dělají člověka – příklad možného doplnění

Je to pravda odvěká, šaty dělají člověka, kdo v hadrech čeká na štěstí, ten se načeká... Tenhle text Voskovce a Wericha je u nás povědomý snad každému. V **UŠÍCH** nám zní i veselá Ježkova melodie, kterou občas zaslechneme z rádia nebo televize či kterou sami s chutí zazpíváme. Nevím, kolik lidí přitom **VNÍMÁ**. význam textu a kolik by s ním souhlasilo, kdyby se na chvíli zamysleli...

Úvodní věta naznačuje, že lidé si víc všímají šatů, vzhledu, tedy „obalu“ člověka než jeho vnitřku, tedy jeho povahy, charakteru. A nejen to – naznačuje, že si tohoto obalu snad také více váží! A to u sebe i u ostatních lidí. Když si vybavím, kolik času a financí, kolik reklam, odborných článků i celých pořadů je do oblasti módy, stylu či vzhledu člověka směřováno, není divu, že tomu tak zřejmě je.

Už od dětství jsme intenzivně masírováni televizí, časopisy či billboardy, abychom byli IN! Tohle se nosí, to musíš mít! Ovšem tohle je úplně aut, protože se to nosilo **MINULOU** sezónu!!! U dětí školou povinných se stále rozmáhá „značkománie“. Kdo nosí značkové oblečení, mívá u ostatních respekt, kdo ho nenosí, je outsider a jen silné osobnosti tento hendikep zvládnou. Tady by měla pomoci rodina nebo škola. Děti sice podléhají **VLIVU** médií, ale příklad a názory dospělých, zejména rodičů a učitelů, snad taky ještě něco váží.

Ale jak je to s dospělými? Je zajímavé, že když se zeptáme konkrétních lidí, jestli je důležitější oblečení či vzhled člověka, nebo jeho povaha či chování, devět lidí z deseti odpoví, že to druhé, a ten desátý je vtipálek. Z mnohých situací v životě ovšem víme, že uvedený poměr jaksí nesedí. Tento rozpor se nazývá rozpor mezi teorií a **PRAXÍ**. Kdesi uvnitř cítíme nesrovnatelnost obou posuzovaných hodnot, a tudíž odpovíme tak, jak „by to mělo správně být“.

Problém ale není tak černobílý. Ten, kdo dbá o svůj zevnějšek, nemusí být nutně necitlivý, nafoukaný a povrchní. Patří přece k civilizované **SPOLEČNOSTI**, že máme rozvinuté estetické citění a oceňujeme pěkné věci. Vyjadřujeme tím také to, že nám záleží i na ostatních, že se jim chceme líbit.

Jenže takhle bychom mohli sklouznout k alibismu. Hezky jasně a zřetelně – šaty, potažmo vzhled, jsou důležité, ale hledme, abychom je **NEPŘECEŇOVALI**. Neoceňujme ani neodsuzujme člověka příliš brzy. Počkejme s tím, až uvidíme, jak se bude v těch krásných, či naopak nevzhledných šatech chovat. Anebo ještě o něco déle...

2. Například:

... **Nevím, kolik lidí přitom...** (3. řádek)

.... Je zajímavé, že když se zeptáme konkrétních lidí, jestli je důležitější oblečení či vzhled člověka, nebo jeho povaha či chování, devět lidí z deseti odpoví, že to druhé, **a ten desátý je vtipálek.**

3. d)

4. d)

5. Např. ...abychom byli moderní, ...abychom šli s dobou....

.....posedlost značkami, značkovými výrobky

.....silně

.....jsme ovlivňováni

.....člověk, který nejde s dobou, s nímž se nepočítá („mimoň“)

6. Například: Obal, nebo vnitřek?